

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.

Posudek
vedoucího práce na diplomovou práci Aleny Kropíkové
**Strukturní a temporální vlastnosti konsonantických shluků
u předškolních dětí**

Průkopnické a na svou dobu velmi důkladné studie Karla Ohnesorga ze čtyřicátých a padesátých let minulého století se zdály být slibným začátkem zkoumání dětské řeči v českém prostředí. Bohužel, pokusy navázat systematicky na Ohnesorgovu práci zatím nevyústily v žádný pozoruhodný výsledek. Práce Aleny Kropíkové je proto vítaným příspěvkem ke zkoumání problematiky, kterou česká lingvistika a psycholingvistika světu dluží.

Obsah práce naznačuje logickou stavbu a přehledné dělení. Sám obsah by si možná zasloužil lepší grafické zpracování: výraznější vizuální odlišení různých úrovní členění by pomohlo lépe ocenit jinak dobře promyšlenou strukturu. Zřetelnou představu o obsahu práce a jejích cílech nabízí i krátká úvodní kapitola. Celkově se studie skládá ze čtyř oddílů, příloh a seznamu použité literatury. Obsah jednotlivých oddílů odpovídá současným postupům při prezentaci empirického výzkumu.

V přehledu odborné literatury prokazuje diplomantka velmi dobrou schopnost vyhledávat relevantní zdroje informací a poučeně s nimi pracovat. V odd. 2.2.2 např. porovnává přístupy artikulační fonologie s přístupy teorie rámce a obsahu a je nepochybné, že tak činí s porozuměním. Na s. 19 dole začíná věta, kterou by při obhajobě práce bylo třeba vysvětlit. Týká se nulové hypotézy z experimentu Yavase a Cogata z r. 1999. Jaké jsou obecně vlastnosti nulové hypotézy a jaký je její smysl vzhledem k pravděpodobnostnímu počtu v inferenční statistice? Jaké další hypotézy se v empirickém výzkumu formulují?

Teoretická východiska práce kulminují v oddílech 2.4.1 až 2.4.8, které jsou zpracovány přímo příkladně – podávají přehled studií zaměřených na souhláskové shluky v dětské řeči a jsou čtivé, informativní a přehledné. Neméně chvályhodné je i zařazení tematiky metod zkoumání v dané oblasti. I zde autorka prokazuje velmi dobrý vhled do problematiky, který pak potvrzuje ještě v oddíle 2.7, kde shrnuje potřeby výzkumné oblasti formou hypotéz pro případnou budoucí práci. Pro některé čtenáře může být ovšem matoucí, že závěr teoretické části nevyděljuje zřetelně hypotézy, kterých se bude týkat vlastní autorčin experiment.

Třetí kapitola otevírá popis vlastní empirické sondy. Velmi detailně popsaná metodika získávání dat a jejich zpracování umožňuje potenciální replikování studie. Právě toto je kritériem kvality dané části textu. Za zvláště vhodné považuji popis způsobu hodnocení dětmi vyprodukovaných souhláskových shluků.

Výsledky práce jsou dvojího typu: vycházejí jednak z percepčního hodnocení kvalitativního, jednak z instrumentálního měření kvantitativního. Jejich prezentace je přehledná a systematická. Diplomantka postupuje od hrubých zjištění k podrobnějšímu pohledu na data. Je také konzistentní v používání terminologie. Na s. 60 dole je věta týkající se zastoupení finálních shluků ve vzorcích slov, kterou je opět při obhajobě nutno vysvětlit – její formulace není právě nejšťastnější. Jinak je nutno poznamenat, že diplomantka neměla při analýze výsledků klapky na očích – všímá si i jevů, které nejsou přímým předmětem jejího zájmu (realizace hlásek ve slovech mimo cílový shluk – s. 75). Závěrečná diskuse je přiměřená rozsahem a inteligentní obsahem. Autorka se pokouší vysvětlit tendence, které se v jejích datech objevily. Zabývá se zejména vztahem frekvence výskytu shluku a správnosti jeho realizace v kontrastu se vztahem obtížnosti hláskové artikulace a správnosti. Nepouští se do nepodložených spekulací, uvažuje střízlivě a prokazuje schopnost nalézat vztahy mezi načtenou literaturou a vlastními zjištěními.

Celkově je z předložené práce patrné autorčino nadání pro daný typ výzkumu a svědomitý přístup. Konstatuji tedy, že diplomová práce Aleny Kropíkové splnila svůj účel a svým obsahem i rozsahem vyhověla požadavkům kladeným na diplomové práce magisterského studia. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Praze dne 29. 1. 2013

.....

doc. PhDr. Jan Volín, Ph.D.